Την Παρασκευή 14 Οκτωβρίου 2022 ανοίγει τις πόρτες στο κοινό, η ανακαινισμένη εβραϊκή συναγωγή Τρικάλων, σε ένα πλούσιο εορταστικό τριήμερο εκδηλώσεων, όπου μεταξύ άλλων, προβλέπεται, σύμφωνα με το πρόγραμμα, παρουσίαση του έργου αναστήλωσης, αποκαλυπτήρια της μαρμάρινης πλάκας ευεργετών, μεγάλων δωρητών και χορηγών του έργου αναστήλωσης, συναυλίες, ύμνοι από τη χορωδία της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης, ανακήρυξη επιτίμων μελών της Ισραηλιτικής Κοινότητας Τρικάλων, έκθεση φωτογραφιών της αναστήλωσης, κ.ά.

«Προβλέπεται μια μεγάλη παγκόσμια συνάθροιση κατά τις ημέρες των εκδηλώσεων, καθώς επίσημοι και απλοί πολίτες, αλλά και άλλοι νέοι φίλοι μας από διάφορα μέρη του πλανήτη, μας ενημερώνουν ότι θα προσέλθουν στο χώρο», τονίζει στο Αθηναϊκό - Μακεδονικό Πρακτορείο Ειδήσεων, ο πρόεδρος της Ισραηλιτικής Κοινότητας Τρικάλων κ. Ιακώβ Βενουζίου.

Όσον αφορά την παρουσία των εβραίων στα Τρίκαλα, πρώτη καταγεγραμμένη αναφορά εβραίων στην πόλη των Τρικάλων, σύμφωνα με τον ίδιο, όπως παρουσιάζεται σε λεύκωμα που θα υπάρχει και θα διανεμηθεί σε όλους τους προσκεκλημένους στα εγκαίνια της Συναγωγής, χρονολογείται το 1195 από τον Ισπανό περιηγητή-ραβίνο Βενιαμίν της Τουδέλης. Πρόκειται για Ρωμανιώτες Εβραίους, τους πρώτους που ήρθαν και εγκαταστάθηκαν στον ελλαδικό χώρο. Στα επόμενα χρόνια ακολούθησαν δύο ακόμα ρεύματα. Οι Σεφαραδίτες από την Ιβηρική Χερσόνησο και οι Ασκεναζίμ από την Ανατολική-Βόρεια Ευρώπη. Οι λόγοι μετακίνησης και εγκατάστασής τους στην Ελλάδα, ήταν οι διωγμοί και τα πογκρόμ στον τόπο προέλευσής τους. Κατά την απελευθέρωση της Θεσσαλίας, το 1881, υπήρχαν τρεις Συναγωγές στην πόλη προκειμένου να καλύψουν και τις τρεις τάσεις του Ιουδαϊσμού. Με το πέρασμα του χρόνου, οι Συναγωγές γίνονται δύο, η Ρωμανιώτικη και η Σεφαραδίτικη. Η Ρωμανιώτικη, γνωστή και ως "Καλ Καντός Γιαβανίμ", βρίσκεται στην οδό Αθανασίου Διάκου. Αρχικά ήταν αρκετά μικρή σε μέγεθος. Γι' αυτό, το 1925 ξεκίνησε η δημιουργία ενός μεγαλύτερου ναού.

Οι εργασίες κράτησαν μέχρι το 1931, οπότε και έγιναν τα εγκαίνια του νέου κτιρίου. Κατά τη διάρκεια της Γερμανικής κατοχής, 139 Τρικαλινοί εβραίοι εκτοπίστηκαν και θανατώθηκαν από τους ναζί στα στρατόπεδα εξόντωσης Άουσβιτς - Μπιρκενάου. Η Σεφαραδίτικη Συναγωγή των Τρικάλων, βρίσκονταν στην οδό Κονδύλη. Το 1945 χάνει ένα μεγάλο μέρος της έκτασής της, καθώς ο δρόμος ρυμοτομήθηκε. Έπαψε να λειτουργεί και λίγο καιρό μετά κατεδαφίστηκε. Μετά την Κατοχή, το 1948, η Ισραηλιτική Κοινότητα Τρικάλων με πρόεδρο τον Ιεσούα Σολομών, ανέθεσε στον μηχανικό Ζακ Λεβή να ηγηθεί μια σειρά επισκευών και προσθηκών στη Ρωμανιώτικη Συναγωγή.

Κρίθηκαν ως απαραίτητες, καθώς η κοινότητα των Τρικάλων ήταν μητροπολιτική και η εναπομείνασα Συναγωγή έπρεπε να εξυπηρετήσει - εκτός από τους εβραίους των Τρικάλων - και τους εβραίους της Καρδίτσας - Φαρσάλων. Μια από τις αρχιτεκτονικές παρεμβάσεις είναι και ο γυναικωνίτης που προστέθηκε στην αριστερή πλευρά του κτιρίου της Συναγωγής. Τον Απρίλιο του 1954, ένας μεγάλος σεισμός προκαλεί μεγάλες καταστροφές στη Δυτική Θεσσαλία. Μεταξύ πολλών άλλων κτιρίων, επλήγη και η Συναγωγή. Οι επισκευές που ακολούθησαν, σύμφωνα με τα ίδια παραπάνω στοιχεία, καθόρισαν και την σημερινή της μορφή. Στην πόλη πλέον, η μόνη σωζόμενη Συναγωγή είναι η Ρωμανιώτικη.

Phoca PDF

Λειτουργεί πλήρως και χωρίς διακοπές μέχρι το 1974. Από το 1948 μέχρι το 1971, από τον ραβίνο Ραφαήλ Φελούς. Από το 1971 ως το 1974, από τον ραβίνο Ηλία Σαμπετάι. Από το 1974, ο Μωυσής Γκανής, αναφέρει ο κ. Ιακώβ Βενουζίου, διατέλεσε θρησκευτικός λειτουργός. Προσέφερε τις υπηρεσίες του κάθε Παρασκευή με το Καμπαλάτ Σαμπάτ, μέχρι τον θάνατό του. Ο ραβίνος Ηλίας Σαμπετάι παρέχει τις υπηρεσίες του μέχρι και σήμερα, όποτε χρειαστεί, ερχόμενος από τη Λάρισα όπου ασκεί τα καθήκοντά του ως ραβίνος της Ισραηλιτικής Κοινότητας της πόλης. Αρχές του 1990 η ακεραιότητα της Συναγωγής εμφανίζει και πάλι προβλήματα, καθώς έχει συσσωρευτεί υγρασία. Είναι ορατή στους τέσσερις κίονες εντός του ναού και στο δάπεδο. Επίσης, η υγρασία διαπέρασε και το Εχάλ, δημιουργώντας ακατάλληλες συνθήκες για την φύλαξη των ιερών περγαμηνών του Μωσαϊκού Νόμου. Με το πέρασμα των χρόνων, η πρόσβαση και η παραμονή στη Συναγωγή δεν είναι πλέον ασφαλής. Το 2017, μετά από σχετική εισήγηση της Ισραηλιτικής Κοινότητας Τρικάλων, το Κεντρικό Ισραηλιτικό Συμβούλιο υπό την προεδρία του Δαυίδ Σαλτιέλ αποφασίζει την ανακαίνιση της Συναγωγής.

Το 2018, ο ίδιος ο Δαυίδ Σαλτιέλ, ως πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της Ισραηλιτικής Κοινότητας Θεσσαλονίκης επισκέπτεται την πόλη των Τρικάλων, προκειμένου να συντονίσει όλες τις εργασίες ανακαίνισης. Το έργο ολοκληρώθηκε με επιτυχία στο τέλος του 2019, χάρη στη γενναιόδωρη χρηματοδότηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας και την υποστήριξη δωρητών από την Ελλάδα και το εξωτερικό. Το λεύκωμα αυτό καταδεικνύει τη σπουδαιότητα της συνεισφοράς τους. Η Συναγωγή Καλ Καντός Γιαβανίμ, δεν είναι μόνο χώρος προσευχής και κατάνυξης, αποτελεί , καταλήγει τονίζοντας ο κ. Ιακώβ Βενουζίου, ταυτόχρονα σύμβολο αρμονικής συνύπαρξης της Εβραϊκής Κοινότητας με τους χριστιανούς συμπολίτες.

Χτίστηκε με τη συμβολή των Δήμων Τρικκαίων και Καρδίτσας. Αποτέλεσμα αυτής της ειρηνικής συμβίωσης, κατά την διάρκεια της Κατοχής, ήταν πολλές χριστιανικές οικογένειες να διασώσουν εβραίους από τους ναζί. Το καλό αυτό κλίμα συνεχίζεται αδιάλειπτα ως τις μέρες μας, με τον Δήμο Τρικκαίων να συμμετέχει στην ανακαίνιση της Συναγωγής.

του ανταποκριτή του ΑΠΕ Α. Ζώη

ΠΗΓΗ: ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ, 8.10.2022

Phoca PDF